

COFNOD O GYFARFOD Y PWYLLGOR TROSOLWG PWNC A CHRAFFU 1 A GYNHALIWYD YN HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR -
SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB AR DDYDD IAU, 18 GORFFENNAF 2024 AM 11:00

Yn bresennol

Cynghorydd – Cadeirydd

H J David

D M Hughes

A J Williams

E D Winstanley

Yn Bresennol yn Rhithiol

J P D Blundell

J Llewellyn-Hopkins

T Thomas

A Williams

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

RJ Collins, H Griffiths ac I M Spiller

Swyddogion:

Nicola Echanis
Robin Davies

Pennaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd
Rheolwr Grŵp, Cymorth Busnes

Rachel Keepins
Lucy Beard

Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Swyddog Craffu

Gwahoddedigion / Cynrychiolwyr Cofrestredig

Helen Jones
Adele Thomas

Pennaeth Ysgol Gyfun Maesteg
Pennaeth Ysgol Gynradd Notais

Datganiadau o Fuddiant

Cynghorydd Alex Ulberini-Williams – Rhagfarnol – Eitem 4 – Ymgynghoriad Teithio Dysgwyr
Cynghorydd Amanda Williams – Personol – Eitem 4 yn cynnwys Ysgol Brynteg lle mae'r Cynghorydd yn Llywodraethwr AALI ac mae ei phlant yn ddisgyblion yno. Yn ogystal, cwblhawyd yr ymgynghoriad fel Llywodraethwr.
Cynghorydd Della Hughes – Personol – Llywodraethwr yn Ysgol Gynradd Cwm Ogwr.
Y Cynghorydd Johanna Llewellyn-Hopkins - Personol - Llywodraethwr yn Ysgol Gyfun Cynffig.
Cynghorydd Jon-Paul Blundell – Rhagfarnol – Eitem 4 fel y cyn aelod o'r Cabinet a oedd yn un o'r awduron ac a lofnododd y gwaith yn sgil hynny.
Cynghorydd Tim Thomas – Personol – Llywodraethwr Ysgol.

47. Cymeradwyo Cofnodion

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Derbyn Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg Pwnc a Chraffu 1 a gynhaliwyd ar 11 Ebrill 2024 fel rhai gwir a chywir.
Dyddiad y Penderfyniad	18 Gorffennaf 2024

48. Canlyniad Ymgynghoriad Teithio Dysgwyr

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Ar ôl ystyried yr adroddiad a'r drafodaeth fanwl a gafwyd gydag Aelodau o'r Cabinet ac Uwch Swyddogion, gwnaed y sylwadau a'r argymhellion canlynol gan y Pwyllgor: Argymhellion Cyffredinol: Argymhelliad 1 Amlygodd y Pwyllgor fod gan bob Cynghorydd, fel Rhieni Corfforaethol, ddyletswydd dros Blant sydd wedi Profi Gofal a thros bobl ifanc, gan argymhell rhoi ystyriaeth i sut y gallent gael eu heffeithio gan gynigion yr HTST gael ei archwilio fel rhan o benderfyniad y Cabinet.
--------------	--

	Argymhelliad 2 O'r cyfarfod cafwyd tystiolaeth y gallai'r cynigion effeithio ar bresenoldeb a llwyddiant addysgiadol disgyblion, yn enwedig mewn ardaloedd o amddifadedd cymdeithasol. Argymhellodd yr aelodau, os yw'n bosibl, cyn penderfyniad y Cabinet, y dylid ceisio gwybodaeth a dadansoddiad gan Awdurdodau Lleol eraill i ddeall pa mor ddwys fyddai'r effaith hon er mwyn bwydo penderfyniad y Cabinet. Argymhelliad 3 Amlygodd y Cabinet bwysigrwydd cyfathrebu gyda rhieni yn ogystal â phlant a phobl ifanc ynghylch unrhyw newidiadau posib neu ffyrdd y gallent gael eu heffeithio, gan argymhell y dylai hyn fod yn flaenoriaeth yn dilyn pob penderfyniad, er mwyn sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r cychwyn cyntaf. Cynnig 1 Argymhelliad 4 Amlygodd y Cabinet amryw o bryderon ynghylch rhai o'r llwybrau i'r ysgol sydd ar hyn o bryd yn cael eu hystyried fel rhai diogel, er enghraifft rhai ardaloedd heb groesfannau i gerddwyr, rhai llwybrau ddim yn cael eu cynnal a dim digon o olau arnynt yn ystod nosweithiau tywyll y gaeaf. Argymhellodd y Pwyllgor gan hynny: • Y dylid cynnal arolwg ar bob llwybr diogel i'r ysgol, bob tymor; • Y dylid cael trefn lle gall rhieni gynnig adborth ar unrhyw faterion yn ymwneud â'r llwybrau er mwyn datrys unrhyw broblem yn gyflym. Argymhelliad 5 Trafododd yr aelodau y mater ynghylch plant a phobl ifanc yn gorfod cerdded i'r ysgol, hyd at 3 milltir o bosib dan y cynigion newydd, mewn tywydd gwael, ac yna rhai disgyblion o bosib yn wlyb trwy'r dydd wrth orfod croesi safle'r ysgol yn barhaus mewn tywydd gwael i fynd i'w dosbarthiadau. Cododd y Pwyllgor bryderon ynghylch hyn yn effeithio ar bresenoldeb disgyblion ar ddyddiau pan fydd y tywydd yn wael. Cododd Aelodau bryderon hefyd ynghylch adroddiadau bod disgyblion, yn achlysurol, yn gorfod disgwyl yn hir i fysiau dan gontract BCBC eu casglu o'r ysgol, sy'n golygu bod disgyblion ac athrawon yn gorfod sefyll y tu allan mewn tywydd difrifol.
--	---

	a. Argymhellodd y Pwyllgor y dylai'r Awdurdod Lleol gydweithio'n agos ag ysgolion ac athrawon i sicrhau bod darpariaeth yn ei lle i ddisgyblion un ai sychu eu dillad neu efallai newid i ddillad sych wrth iddynt gyrraedd yr ysgol. b. Felly hefyd, bod darpariaeth ar gael i gadw disgyblion yn ddiogel ac yn gynnes ar ddiwedd diwrnod ysgol os bydd angen iddynt ddisgwyl am fws cyhoeddus neu fws dan gontract BCBC i'w cludo gartref. c. Cafwyd argymhelliad pellach gan yr Aelodau y dylai'r Awdurdod drafod gyda chontractwyr ynghylch yr amser maent yn cyrraedd yr ysgol i gasglu disgyblion er mwyn lleihau'r amser mae disgyblion ac athrawon yn gorfod disgwyl. Cynigion 3 a 4 Sylw Er bod y Pwyllgor yn cydnabod mai strategaeth yr Awdurdod Lleol yw tyfu addysg cyfrwng Cymraeg a'r nifer o lefydd, cododd y Pwyllgor bryderon ynghylch capasiti ysgolion cyfrwng Cymraeg yn ogystal ag Ysgolion Ffydd i ymdopi gyda'r cynnydd posib mewn ceisiadau i fynychu'r ysgolion hyn, o ystyried y byddai eu darpariaeth teithio ar gyfer meithrinfeydd ac ôl-16 yn cael eu diogelu dan y cynigion hyn. Cynnig 4 Argymhelliad 6 Os bydd y cynnig hwn yn cael ei dderbyn, amlygodd yr Aelodau y byddai cynnydd yn sicr yn y ddibyniaeth ar fysiau cyhoeddus gan ddisgyblion ôl-16 er mwyn iddynt allu cyrraedd yr ysgol neu'r coleg. Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor felly, cyn gwneud unrhyw benderfyniad ar ôl-16; y dylai'r Awdurdod Lleol ymchwilio i weld a oes yna unrhyw fysiau cyhoeddus sy'n mynd heibio neu'n agos i bob ysgol sy'n cynnig addysg ôl-16, ac yn yr ysgolion lle nad yw hynny'n cael ei gynnig, i ddeall yn llawn effaith bosib disgyblion felly yn optio allan o addysg ôl-16. Roedd cryn bryder ymysg y Pwyllgor ynghylch effaith bosib y newidiadau hyn ar ddisgyblion ôl-16 sy'n byw yn ardaloedd Llynfi, a Chymoedd Ogwr a Garw, ac y byddai tynnu'r gwasanaeth teithio yn golygu na fyddai addysg ôl-16 ar gael iddynt o bosib. Argymhelliad 7
--	--

	Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor y dylai'r Awdurdod Lleol gydweithio gyda chwmnïau bysïau lleol cyn gynted â phosib i ystyried sut allent helpu gyda'r ddarpariaeth deithio ôl-16 i ysgolion a cholegau ar draws y Fwrdeistref. Ymhellach, y dylai'r Awdurdod Lleol archwilio unrhyw gyfleoedd gyda'r cwmnïau bysïau sydd dan gontract ar hyn o bryd i weld a oes yna unrhyw beth y gallent ei ddarparu o ran gwasanaeth bws lleol a fyddai'n helpu disgyblion i allu cyrraedd eu hysgolion a'u colegau. Gofynnodd yr Aelodau hefyd i'r Awdurdod Lleol sicrhau bod pob llwybr bws a'r amserlenni'n cael eu hanfon at ddisgyblion ôl-16 sydd wedi cael eu heffeithio gan y newid hwn. Argymhelliad 8 Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor y dylai'r Awdurdod Lleol holi Colegau Penybont a Phencoed i weld a fyddent yn fodlon cefnogi eu dysgwyr drwy ddarparu pasys bws am ddim i ddisgyblion cymwys, sy'n debyg i'r cynlluniau a ddarperir mewn colegau mewn Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru. Argymhelliad 9 Codwyd cwestiynau gan Aelodau ynghylch a fyddai'r newidiadau a gynigir i deithio ôl-16 yn cydfynd ag ymrwymïadau'r Awdurdod Lleol dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Wrth gydnabod bod yr adroddiad yn crynhoi'r goblygiadau ynghylch y pum ffordd o weithio dan y ddeddf, barn y Pwyllgor oedd nad yw'r ymateb yn amlygu'r effaith ar blant nad ydynt bellach yn gallu mynychu addysg ôl-16. Gan hynny, cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor y dylid rhoi ystyriaeth lawn i hyn ac y dylai'r effaith dan y Ddeddf fod yn fwy eglur. Argymhelliad 10 Codwyd pryderon gan y Pwyllgor ynghylch disgyblion bregus posib a fyddai dan anfantais yn sgil y cynigion hyn, fel y rhai a fyddai'n gallu fforddio pas bws i gael mynediad at addysg ôl-16, gan felly fod mewn mwy o berygl o ddod yn NEET. Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor y dylid rhoi ystyriaeth i hyn, a'r potensial o gynnal cynllun gyda meini prawf ar gyfer disgyblion sy'n cael eu hystyried fel rhai bregus. Cynnig 5 Argymhelliad 11 Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor y dylid cael eglurhad ynghylch a yw lwfans milltiroedd o 45 ceiniog y filltir yn ddigon i ddigolledu unrhyw gostau ychwanegol y byddai rhieni/gofalwyr yn gorfod eu hysgwyddo, fel costau yswiriant petai hyn yn cael ei ystyried yn filltiroedd lwfans busnes. Felly hefyd, dylid ceisio mwy o eglurhad ynghylch a fyddai'r lwfans hwn yn creu unrhyw oblygiadau treth neu fudd-dal i rieni/gofalwyr.
--	---

	Monitro Effaith Argymhelliad 12 Wrth ystyried y cynigion, roedd Aelod y Cabinet yn cydnabod, petai'r cynigion yn cael eu derbyn y byddai hyn yn arwain yn sicr at rai problemau unigol ac y byddai hyn yn anochel yn anffodus wrth geisio lleihau rhai ardaloedd i'r isafswm statudol. Er mwyn ceisio ymateb i'r materion hyn, adroddodd y byddai'n ceisio sefydlu a chadeirio grŵp monitro a fyddai'n ystyried effaith unrhyw newidiadau i HTST ac ymateb iddynt yn briodol. Eglurodd y byddai'r grŵp hwn yn ymgysylltu gyda Swyddogion ar draws y gwahanol Gyfarwyddiaethau yn ôl yr angen er mwyn gweld sut y gellir datrys y problemau. a) Roedd y Pwyllgor yn croesawu sefydlu'r Grŵp hwn gan argymhell y dylai edrych yn benodol ar ystyried rhai o'r elfennau a nodwyd yn y sylwadau a'r argymhellion uchod, gan gynnwys: • Arolygu parhaus, cynnal a delio gyda materion yn ymwneud â Llwybrau Diogel i'r Ysgol; • Sut mae ysgolion yn ymateb i ddisgyblion yn cerdded i'r ysgol mewn tywydd gwael, fel cyfleusterau addas i sychu dillad neu i newid dillad. Yn ogystal â'r: • Effaith ar ffigyrau NEET, presenoldeb disgyblion, absenoldeb, traffig cerbydau y tu allan i'r ysgol; • Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn parhau i lwyddo i fodloni gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, yn enwedig ynghlwm â disgyblion ôl-16; • Rhoi ystyriaeth i fynediad a pharcio i'r anabl mewn ysgolion a cholegau er mwyn bod o gymorth i deuluoedd a phobl ifanc wrth iddynt fynd i'r ysgol a dychwelyd adref yn ddiogel, yn enwedig gan y byddai'r cynigion hyn o bosib yn golygu cynnydd mewn lefelau traffig y tu allan i ysgolion; • Sut mae ysgolion yn defnyddio amserlennu i fod o gymorth o bosib i ddisgyblion ôl-16 wrth leihau'r effaith o'r cynigion hyn, er enghraifft lleihau'r angen i ddisgybl orfod mynychu'r ysgol ar gyfer un dosbarth yn unig ar ddiwrnod penodol; • Sut mae ysgolion yn rhannu arferion da o ran eu dull o ymateb i'r cynigion hyn a chefnogi eu disgyblion wrth gael mynediad at addysg yn ddiogel.
--	---

	b) Cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor ei bod hi'n hanfodol bod arweinwyr neu benaethiaid ysgolion ynghlwm â'r gwaith o fonitro effaith y newidiadau arfaethedig i HTST, yn ogystal ag unrhyw weithrediadau yn sgil hynny.
Dyddiad y Penderfyniad	18 Gorffennaf 2024

49. Adroddiad Enwebu Rhianta Corfforaethol

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Y dylid enwebu'r Cyngorydd Della Hughes i gynrychioli'r Pwyllgor Trosolwg Pwnc a Chraffu 1 fel unigolyn gwahoddedig i gyfarfodydd Rhianta Corfforaethol Pwyllgor y Cabinet.
Dyddiad y Penderfyniad	18 Gorffennaf 2024

50. Diweddariad ar y Flaenraglen Waith

Penderfyniad	<u>PENDERFYNWYD:</u> Cymeradwyodd y Pwyllgor y Flaenraglen Waith (FWP) yn Atodiad A, nodwyd y Daflen Camau Gweithredu Monitro Argymhellion yn Atodiad B a nodwyd y byddai adroddiad ar yr FWP, y Daflen Camau Gweithredu Monitro Argymhellion ac unrhyw ddiweddariadau gan y Pwyllgor yn cael ei gyflwyno yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Trosolwg Corfforaethol a Chraffu.
Dyddiad y Penderfyniad	18 Gorffennaf 2024

51. Eitemau Brys

Penderfyniad	Dim.
Dyddiad y Penderfyniad	18 Gorffennaf 2024

Er mwyn edrych ar y drafodaeth bellach a gafwyd ar yr eitemau uchod, cliciwch y [ddolen hon](#).

Daeth y cyfarfod i ben am 14:38.